

[Transcript] Forklart / Annonsørinnhold fra Equinor: CO2-jegerne

Det her er noen sørenhold fra Equinor og ikke en episode av forklart. Redaksjonen har ikke deltatt i produksjonen av innholdet. Det her er lyden av tung industri. Store fabrikker og smelterverk, der man produserer stål, jern og cement. Det er en av de vanskeligste industrien å få over på for myebar energi. Og CO2 vil alltid være etter avfallstoffene i de kjemiske prosessen. Så hva skal vi gjøre med det enorme CO2-utslippe fra tungindustrien? Et av svaren på det er karbonfangst og lagring. Et begrepp vi ofte hører i klimadebattene, men som de færreste forstår hva det er. CCS, Carbon Capture and Storage, Fangning og Lagring av CO2. Hva i alle dager er det? Hvordan fungerer det? Og hvem var det egentlig som kom på ideen om å fange og så lagre CO2-en under havbund? Dette er historie om de norske CO2-jægran. For å skjønne hvordan ideen om karbonfangst og lagring ble til, så må vi reise tilbake til 1987. Gro Halen Bruntland er statsminister i Norge for andre gang. Miljøstiftelsen Bologna har nylig blitt opprettet. Michael Jackson og Lionel Richie synger We Are The World for Afrika, mens folk her hjemme er opptatt av hulla i oss ondlage og radioaktivt avfall etter kjernenkrafturlykket i Tjernobyl. På i Hytte i Sør, Sverige, siden to menn i midten av 30 årene. De heter Erik Lindberg og Torlej Fort. De er tidligere studiekamerater fra Trondheim, og borger uten en kjemikra fra NTH med interesse for oliereservoir. De jobber noe som forskere i sin tøff, og Torlej får akkurat kommet på besøk til Erik i sommerhyttet i Sverige. I den varme Hyttevegen sitter to kollegaene og prater. Hva er det dere prater om der, Erik? Vi jobber jo begge oljebransjen, og vi jobber med å ta fram mer fossile brensel. Samtidig som vi har kjent med at økt utslip av klimagasser, det er en trussel på grunn av de menselskapt klimaforandringene. Det var en teori som var kjent på den tiden. Vi ser at dette er en motsetning, og vi lyste å viste jobben på grunn av sånt. Så vi prøver å finne løsninger ved ingenjører. Da tenker vi, er det noe måter vi kan gjøre begge deler på, producere fossile brensel, men likevel unngå CO2-slipene, ved at vi tar hånden om CO2-en på en land måte. Riktig. Og der kommer dere oppmenn i det, mens dere sitter der på Hyttevegen. Hva er det? Det er jo da det var en høftig gaskraftdebat i Norge, så et sted vi anvendte dette på, det tenkte vi at det var kanskje på et gaskraftverk.

[Transcript] Forklart / Annonsørinnhold fra Equinor: CO2-jegerne

Da var det rett og slett å ta eksoskassen,
renser den på en land måte, forbrenner gasen på en måte,
så det ikke kommer ut noe annet enn CO2.
Ta den CO2-en og lagre den i undergrunn.
Vi jobber som reservareingenjører,
og vi var jo godt kjent med den typen teknologi,
og de geologiske forutsetningene for å kunne gjøre sånt.
Og vi visste at her var det store muligheter i Norge,
og så vi så det også på som en kanskje global løsning.
Samtidig som Erik og Thorleiff sitter der på Hyttevegen og snakker,
så kommer det en rapport.
En rapport som heter Vår felles framtid.
Det slutter rapporten til Bruntland Kommissjon,
en kommissjon som blir nesat og leder av Gro-Hallen Bruntland
for å se på miljø og fattig de problemene i verden.
I løpet av de neste årene så skal denne rapporten
få store konsekvenser for klimapolitikken både i Norge
og i resten av verden.
Gro-Hallen Bruntland sa under en fjernsynsappel i 1987.
Nå er det på tide at vi slutter tenke egoistisk og isolerende,
men heller tenke i et verdensperspektiv.
Vi må alle jobbe for en bærekraftig utvikling.
Og med det ble begrepet bærekraftig utvikling
introduceret for almenheter for aller første gang.
Tilbake på Hytta i Sverige snakker de to forskere om CO2 i atmosfæren.
Og fange og putte CO2 ned under bakken
det hadde oljeindustrien i USA allerede begynt med.
Men ingen hadde noen sine gjort det under havbund,
og ingen hadde forsøkt å bevare den der av hensyn til klima.
Den ideen du kunne komme opp med, Erik,
hva er det den er motivert av?
Det som motiverte den akkurat for oss,
det var jo bakgrunnen av klimaproblematikken.
Vi jobber også med økt oljeutvinding,
hvor man kunne få ut mer olje.
Det var jo kjent som en annen metode også.
Vi satt etting sammen på litt forskjelligvis,
og vi var jo også kjent med teknisk kemida,
hvor den CO2 kan monteres,
hvor den kan separeres,
og ulike nødvendige faktorer.
Alt dette sammen så så vi på en måte at her var vi en skisse,
og et mulighet for et prosjektforslag,
som vi kanskje kunne prøve å realisere og selle.

[Transcript] Forklart / Annonserinnhold fra Equinor: CO2-jegerne

Det setter vi i gang da vi kommer til Trondheim.
Det her å behandle så store mengder CO2-industrien,
det er ganske stor industriell skala man snakker om.
Hvordan var dere klar over at det var noe man kunne gjøre?
Vi var ikke skrimt av det.
Jeg hadde vært jobbet i USA et par år,
og der hadde jeg jo blitt godt kjent med den store CO2-inviktionsprosjektene
i Midtvesten, hvor man har indisert over 30 millioner ton per år.
Transportet, rørdledninger, ganske langt unna,
indiserte jorden, løste problemer,
knyttet til korrelasjon, andre ting som sikkerhet,
og sånt ting som var spesielt for CO2.
Så det med håndteres CO2-industriell mengder,
det var ikke noe som skremte oss.
Tvertimot så har vi det at hvis man kunne gjøre dette virkelig stor skala,
enn mye mye større skala,
så kunne det bli den globale løsningen på klimaproblemet.
Ja, riktig.
Du var motivert av klimaproblematikken på den.
Absolutt.
Ideen til det vi i dag kaller karbonfangstlagring,
den blir født der på hytta i Sverige en sommerdag i 1987.
Tilbake i Trondheim søker de to forskere om å sette i gang et prosjekt
med navnet Gaskraftverk og håndtering av CO2,
og formålet med det var å vise de tekniske og økonomiske muligheten
med å fange og indisere CO2 ned under havet.
Rapporten for flere mediopslag og mye omtale.
Den blir et insentiv til ikke bare å se på CO2 som et problem,
men også som en mulighet.
Lagring i tomme olje og gasreservare vurderes i flere miljøer.
Miljøbevegelsen er begeistret for rapporten,
og er i kreise rundt å holde foredrag og muligheten for karbonfangstlagring.
Olje og gasselskapen derimot er langt mer skeptisk til den nye CO2-teknologien.
Hvorfor er olje og gasselskapen så skeptisk til den nye teknologien, tror du?
Vi visste jo at det var økonomiet dette,
at det var en positiv økonomie, at det kunne lønne seg.
Men det var helt sikkert ikke lønnsomt som det å utvinde
jomfruelig olje og gas av nye reservare.
Skål med fleten av nye reservare,
og det var ikke noen restriksjoner i det.
Man får se at her kunne vi finne nye olje og gasreservare hele tiden,
og åpne de.
Dette var jo det å indisere CO2.
Det var jo på en måte å grave dypere i dem.

[Transcript] Forklart / Annonsørinnhold fra Equinor: CO2-jegerne

Reservaren tar ut mer enn normalt kanskje,
og det er jo en dyre metode en jomfruelig produksjon.
Så det var jo ikke det som stod først på dagseiden.
Men økonomiske styrer jo veldig mye her.
Men miljøbevegelsesmiljøaktøra,
de var interessert i det dere hadde funnet ut.
Ja, absolutt. Belående, men også natur- og ungdom.
Der var det en rekke aktivister som var veldig interessert i dette her,
og jeg ble jo invitert på deres landsmøte hvertfall to år,
og jeg har holdt fordrag om desertingen,
hvor de konfronterte meg med andre ledere,
industrileder og sånne debatter,
og avisene slå opp dette ganske mye.
De tok jo illustrasjoner fra vår rapport,
som kom hamnet på første siden en del aviser,
så det fikk en del føtter å gå på,
og vi spilte selvfølgelig kortene det vi kunde,
for å prøve å få flere prosjekter.
Men ikke alle i olje og gasindustrien er like skeptisk.
En forsker og ingeniør i det statlige oljeselskapet,
er nysjerrig på karbonfangs- og lagring.
Han foretabler et forskningssamarbeid med Erik og Thorlif.
Men selv om samarbeidet mellom stat og sinterforsker han etableret,
så skjer det ingenting i industrien.
Det er ingen som givløys på ideen om CCS i olje og gassektorn,
og grunn til det er enkel.
På slutten av 80-tallet er både fanging og lagring av CO2 dyrt,
alt for dyrt.
Skal nå hele ideen, teknologien og muligheten,
til å forhindre CO2-utslipp til atmosfæren,
forsvinne føden i det hele tatt har begynt.
Men så.
I 1991 skjer noe.
Fra årsskifte inførte Norge en CO2-avgift.
Avgiftens formål er å redisere utslip av klimagassen CO2.
I Norge skal det nå koste penger å slippe ut CO2.
Og CO2 er det mye av i betrolumsnæringa.
Derfor må olje og gassektorn tenke nytt.
Helt nytt.
Du har noe hørt den første episoden av CO2-jægeren.
For å høre resten av miniserien, kan du gå til podcasten Energinasjon Norge.
Den finner du på Spotify eller Apple-podkasta.
Du har hørt annonsøren halv fra Equinor, produsert av Tryg.
Aften postens redaksjon har ingen rolle i produksjon.